

การประชุมโครงการมาตรฐานอาหาร เอฟ เอ โอ/ดับลิวเฮช โอ สาขาผลิตภัณฑ์ผักและผลไม้ ครั้งที่ ๑๔

เนื่องจากมีผลิตภัณฑ์ผักและผลไม้มากมายที่เป็นสินค้าซื้อขายในตลาดโลก การพิจารณามาตรฐานอาหารในสาขานี้ จึงกระทำติดต่อกันทุกปีตั้งแต่เริ่มมีการจัดตั้งโครงการมาตรฐานอาหารขึ้น โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ และองค์การอนามัยโลก

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ นี้ โครงการมาตรฐานอาหาร เอฟ เอ โอ/ดับลิวเฮช โอ ได้จัดให้มีการประชุมขึ้นเป็นครั้งที่ ๑๔ ที่กรุงวอชิงตัน ดี ซี ระหว่างวันที่ ๒๕-๒๙ กันยายน ๒๕๒๑ โดยประเทศสหรัฐอเมริกาว่าเป็นเจ้าภาพการประชุม

ประเทศไทย เป็นประเทศเกษตรกรรม ซึ่งกำลังพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรให้เป็นอุตสาหกรรม มีผลิตภัณฑ์ประเภทนี้อยู่ในตลาดโลกแล้วหลายชนิด และกำลังจะนำเข้าสู่ตลาดโลกอีกไม่น้อย การติดตามการประชุมและแสดงความคิดเห็น จึงมีประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก และจะมีผลไปถึงการพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศในที่สุด

ในการประชุมครั้งที่ ๑๔ มีการพิจารณาร่างมาตรฐานที่พิจารณาค้างไว้ และได้ขอข้อมูล ข้อวิจารณ์จากประเทศสมาชิกเพิ่มเติม เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป มาตรฐานอาหารเหล่านี้ได้แก่ แดงกวาดอง บรรจุภาชนะปิดสนิท แครอทกระป๋อง พืชกระป๋อง แอปเปิ้ลคอกทากแห้ง อินทผลัมตากแห้ง เป็นต้น

เมื่อมองดูอย่างกว้าง ๆ มาตรฐานอาหารดังกล่าวไม่น่าจะมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับประเทศไทยมากนัก เพราะเกือบทั้งหมดไม่ใช่ผลิตผลที่มีในประเทศและเราก็ซื้อเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อดูรายละเอียดของแต่ละรายการในแต่ละมาตรฐานแล้ว จะเห็นได้ว่าหากมีการ

แก้ไขบางรายการในมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง ก็จะเชื่อมโยงไปถึงการเปลี่ยนแปลงอีกหลายมาตรฐาน ซึ่งอาจจะทำให้สินค้าที่เราผลิตจนเป็นที่รู้จักกันทั่วโลกแล้ว กลายเป็นสินค้าไม่ได้มาตรฐานไป และกระทบกระเทือนเศรษฐกิจของประเทศในที่สุด ตัวอย่างเช่น ในรายการของสารปนเปื้อน (contaminants) ในการประชุมพิจารณามาตรฐานอาหารของสาขานี้ ได้ตกลงยอมรับว่าปริมาณของสารปนเปื้อนประเภทดีบุกนั้น ยอมให้มีได้ในอัตราสูงสุดไม่เกิน ๒๕๐ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ตัวเลขที่กำหนดขึ้นนี้ องค์การอนามัยโลกได้ยอมรับให้ใช้ได้ โดยยังไม่มีข้อพิสูจน์ว่าปริมาณดังกล่าวจะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค แต่เมื่อได้มีการพิจารณาร่างมาตรฐานแต่ละมาตรฐานและในแต่ละปี จะต้องมีการประชุม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประเทศผู้ซื้อ และอยู่ในเขตอากาศหนาว ขอลดปริมาณลงให้เหลือเพียง ๑๐๐ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัมบ้าง ๑๕๐ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัมบ้าง การลดปริมาณสูงสุดของดีบุกโดยไม่มีการศึกษาให้ถี่ถ้วนและพิจารณาโดยความเป็นธรรม จะเกิดปัญหากับผู้ผลิตโดยเฉพาะผู้ผลิตในเขตร้อน ซึ่งการละลายของดีบุกย่อมง่ายขึ้น และหากเก็บไว้ระยะหนึ่งที่อุณหภูมิปกติของประเทศนั้น ๆ ปริมาณของดีบุกในผลิตภัณฑ์ก็จะมากขึ้นกว่าผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกัน ซึ่งผลิตในคราวเดียวกัน แต่เก็บในอุณหภูมิที่เย็นกว่า เช่นในประเทศเขตหนาว เหตุผลประการสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ หากมีการยอมลดปริมาณของดีบุกในมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง ก็จะเป็นข้อเกี่ยวโยงไปถึงมาตรฐานอื่น ๆ เช่น มาตรฐานสับประรดกระป๋อง ซึ่งขณะนี้ใช้ค่าเดียวกัน คือ ปริมาณสูงสุดที่ยอมให้มีได้เท่ากับ ๒๕๐ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม

และจะเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศเรา เพราะขณะนี้ สับปะรดกระป๋องเป็นสินค้าที่ประเทศไทยส่งออกเป็นอันดับที่สามของโลก และมีมูลค่าเกือบ ๑ พันล้านบาท

เนื่องจากการขอลดปริมาณสูงสุดของสารปนเปื้อน ในทุกมาตรฐานที่พิจารณา และติดต่อมาเป็นปีๆ ทำให้ตระหนักได้ว่า หากในวันใดวันหนึ่งที่สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมมีผู้คัดค้านไม่เพียงพอประเทศสมาชิกเหล่านี้ ได้แก่ ประเทศที่อยู่ในเขตร้อน เช่น ประเทศไทย อินเดีย เม็กซิโก บราซิล เป็นต้น ซึ่งการส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมของประเทศที่กำลังพัฒนาเหล่านี้ ก็ไม่เป็นการแน่นอน เนื่องจากปัญหาทางด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายในการส่งผู้แทนของแต่ละประเทศ ก็อาจทำให้มีการขอมลลดปริมาณสารปนเปื้อนลงตามที่มีผู้ขอ โดยไม่ได้มีการศึกษาให้ละเอียดถี่ถ้วนก็เป็นได้ ดังนั้น เพื่อให้มีข้อยุติในเรื่องสารปนเปื้อน โดยเฉพาะในกรณีของดิบุก ศาสตราจารย์อมร ภูมิรัตน์ หัวหน้าผู้แทนประเทศไทย จึงได้ขอให้ประชุมได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และที่ประชุมก็ได้ตกลงตั้งคณะทำงานขึ้น โดยประกอบด้วยประเทศออสเตรเลีย โปแลนด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน คานาดา ญี่ปุ่น เม็กซิโก สหรัฐอเมริกา อินเดีย ไทย และบราซิล ประเทศออสเตรเลียจะเป็นผู้ประสานงาน จะเห็นได้ว่าแม้แต่ในคณะทำงาน ก็ไม่มีที่ประเทศที่เป็นประเทศผู้ผลิต และอยู่ในเขตร้อน ซึ่งจะต้องใช้ความรอบคอบ และถี่ถ้วนในการพิจารณา เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศตนไว้

การพิจารณานี้ จะได้ผลประโยชน์อย่างแท้จริง ก็ต่อเมื่อได้มีตัวเลขพร้อมที่จะให้พิจารณาได้อย่างเพียงพอ ทั้งประเทศผู้ผลิตในเขตร้อนและประเทศผู้ซื้อในเขตหนาว ตัวเลขที่ได้จากการพิจารณาจะเป็นเครื่องตัดสินว่า ปริมาณสูงสุดของดิบุกในอาหารประเภทผลิตภัณฑ์ผักและผลไม้ไม่ควรจะเป็นเท่าใด หากตัวเลขที่ได้รับต่ำกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ประเทศผู้ผลิตก็

จำเป็นที่จะต้องทำผลิตภัณฑ์ของตนให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อความเที่ยงธรรมและความเหมาะสม ซึ่งเป็นหลักของการจัดตั้งมาตรฐาน แต่ในทางตรงข้าม หากตัวเลขที่ได้รับ อยู่ในเกณฑ์ที่ได้เคยกำหนดไว้ ประเทศผู้ซื้อก็ควรจะยุติการขอลดปริมาณลงและไม่นำเรื่องเช่นนี้มาพิจารณาถกเถียงกันซ้ำซากในที่ประชุมอีก

นอกจากสารปนเปื้อนจำพวกดิบุกแล้ว สารปนเปื้อนจำพวกอื่น เช่น ตะกั่ว ทองแดง คัดเมียม ฯลฯ ก็ยังเป็นเรื่องที่จะต้องศึกษาหาข้อยุติกันอีก ประเทศของเรา กำลังต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรให้เป็นอุตสาหกรรม น่าจะต้องระมัดระวังติดตามเรื่องเหล่านี้ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

ส่วนการพิจารณามาตรฐานอาหารชนิดอื่น ๆ ที่ประเทศไทยควรให้ความสนใจตั้งแต่อยู่ในระยะเริ่มต้น ได้แก่ มะม่วงกระป๋อง ซึ่งประเทศเม็กซิโกรับเป็นผู้ร่างมาตรฐาน

เป็นที่ทราบกันดีว่าประเทศของเรามีมะม่วงมากมายหลายชนิด ทั้งที่เป็นพันธุ์แท้ มีถิ่นกำเนิดในประเทศ และพันธุ์ที่มีการผสมขึ้นใหม่ มีการปลูกกันอย่างกว้างขวาง บางพันธุ์ใช้รับประทานเป็นผลไม้ไม่ได้ อย่างดี แต่บางพันธุ์ก็ไม่มีผู้นิยมรับประทาน ซึ่งถ้าหากนำมาเปลี่ยนแปลงเป็นผลิตภัณฑ์กระป๋อง หรือผลิตภัณฑ์ชนิดอื่น ส่งขายต่างประเทศตามที่ได้มีผู้เริ่มต้นทำกันบ้างแล้ว ก็อาจเป็นผลิตภัณฑ์ที่ติดตลาดและทำรายได้ นำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศได้ด้วย นอกจากมะม่วงกระป๋องแล้ว ประเทศญี่ปุ่นยังได้รับเป็นผู้ร่างมาตรฐานเกลือกระป๋อง หากทางภาคเหนือนิยมปลูกเกลือกันมากขึ้น ก็อาจเป็นผลิตภัณฑ์อีกชนิดหนึ่ง ที่สามารถนำเข้าสู่ตลาดโลกได้ หรือหากจะได้อดลองตัดแปลงโดยใช้แห้ว ซึ่งปลูกได้มากมายในประเทศ แทนเกลือ เราก็อาจจะได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ในโลกนิยมก็เป็นได้ □